

Megjelenik délután

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, FÜVÉSZ-
KERT-UTCA 9. SZÁM
TELEFONSZÁM 17-30

DEBRECENI POLGÁR

POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 hónapra . . . 1.40 P
Negyedévre . . . 4.— P
Félévre 8.— P
Egész évre . . . 16.— P
Vidéki havi előfizetés 2 F
Angliában 1 óra 4.— P
Egyes szám ára 6 fillér

FŐSZERKESZTŐ: HEGYMEGI KISS PÁL ORSZÁGGY. KÉPVISELŐ

A szeptember elsejei nagy dilemma

(HKP) A szociáldemokrata párt szeptember elsején kiviszi a munkásságot az utcára.

A kormány nem engedélyezi, mert fél a következményektől.

Az államrend és a dolgozó munkásság szemben áll egymással. Az egyik rendet, a másik kenyeret akar.

Mi lesz, milyen helyzetbe kerül Csonkamagyarország népe, ha a hivatalos hatalom és a nyomorúság megkezd a szembenállást?

Mit kellene tenni? Dilemma, a nyomor dilemmája előtt állunk.

Országunkban nincs munka, nincs pénz, a hatalomnak nincs terve a kibontakozáshoz s valljuk be őszintén még nincs, amit ígértek, amire a gazdasági élet sóvárog: még nincs államkölesön.

A szociáldemokrata párt is dilemma előtt áll, mert gazdasági osztálypárt, sőt mondjuk érdekeltviszervezet, amelynek kötelessége a hozzájuk tartozó munkástömegek életsorsát elősegíteni. Megpróbált mindent, támogatott, leplezett, nem tudott eredményt elérni. A vállalkozónak, a munkaadónak sincs pénze, nincs! Épp úgy szűkölködik, mint a munkás. Nyomorog ma mindegyik osztály és foglalkozás. A pártnak hallgatnia nem lehet, mert különben elfordulnak tőle. Viszi a nyomorúságot az utcára, követeli a munkát, a kenyeret. — Kitérő? A felelős tényezőtől, a kormánytól!

A kormány is dilemmában van. Nem tudja áttekinteni a helyzetet. Ha engedélyezi a tüntetést, ezzel elismeri a mulasztást, deklarálja, amit tagad: a nyomorúságot. És így szembe áll az államrend a nyomorúsággal. Szeptember elseje: farkasszem nézés lesz.

A polgári ellenzék is dilemma előtt áll. Látja a nyomorúságot, látja a tehetetlenséget, de nem helyeselheti az utca elfoglalását. — Szomorú tanulságok lebegnek előtte — amelyek megisméltődését nem kívánja. Tudja, hogy a szocialista hivatalos vezetők nem akarnak többet, mint tüntetést, de nem tudja hogy a nyomorúság érzete hova fűti a szenvedélyeket.

Mindenki érzi, nem tüntetés kellene, hanem segítség.

Mi lenne a segítség? Az egész nemzet összefogása a nyomorúság, a baj elviselésére. — A mai rendszer kül- és belpolitikai hibáinak kiküszöbölése, a nemzeti

Zichy János gróf nyílt levele

(Közlemény a 3-ik oldalon.)

Nagy-Debrecen egészséges kertvárosai

(Közlemény a 4-ik oldalon.)

Az angol gazdasági válságot koalíciós kormánnyal kívánják megoldani

Angol lapok jelentése szerint Loyd George és MacDonalld miniszterelnök tanácskoztak a munkanélküliség problémájáról. A tanácskozás során felvetődött az a gondolat is, hogy a válság leküzdésére koalíciós kormány alakíttassék. Előre látható, hogy Snow-

den pénzügyminiszter kimarad a kormányból. A munkáspárt és a liberálisok összefogását a jövő szempontjából egyes lapok jelentősnek találják, míg vannak sajtóorganumok, amelyek a koalíció létesítésében kételkednek.

Ujabb feljelentés Chikan Béla pesterzsébeti polgármester ellen

Alig folytatta le a fegyelmi bizottság a Chikan Béla pesterzsébeti polgármester ellen beadott panaszok sorozatát s most újabb feljelentés érkezett ellene.

Pesterzsébet polgárai közül többen a mai nap folyamán hivatali sikkasztással és hűtlen kezeléssel vádolták meg. A vizsgálat ismét megindult.

Megbolondult a tárgyaláson az elsőrendű vádlott

Több, mint huszonöt sértett, 6 vádlott és egy esomó tanu volt mára beidéztve a debreceni kir. törvényszékre, ahol dr. Fülöp bíró a Végh István és társai ellen lopás és egyéb büncselekmények miatt folyamatba tett büntető-bírósági eljárás főtárgyalását akarta megtartani.

A tárgyalás dr. Fülöp elnök megnyitása után a rendes mederben folyt addig, míg az elsőrendű vádlott, Végh István személyazonosságának megállapítására került a sor.

Végh a bírónak arra a kérdésére, hogy a feleségét hogy hívták, száját nyitva felel, tántorog, nem emlékszik.

De nem tud azokra a kérdésekre sem felelni, hogy hány éves, hol született, mi a foglalkozása és hol

vagyon és jövedelem utolsó fillérének is produktív és a nép érdekében való igazságosan arányos felhasználása. Beismerése a hi-

báknak, összefogása az ország értékeinek. Addig, amíg nem késő. Emberet a gátra. A nemzettel, a nemzetért! — Ezt kellene tenni!

dr. Benedek és dr. Horváth elmeszakértők vizsgálják meg a vádlott elmeállapotát a klinikán. A tárgyalást elnapolták.

Szombaton rendkívüli közgyűlés

Debrecen város törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtt rendkívüli közgyűlést tart.

A tárgysorozat lényegtelen pontjai között egy jelentékenynek látszó és figyelemre méltó van. Balog István és társai

kérelmet nyújtanak be a Sestakertben levő Pécsi-utca szabályozási vonalának megváltoztatása iránt.

A kérelem lényegét nem ismerjük. Nem tudjuk, köz- vagy magánérdekről van-e szó.

Ezúton kérjük fel a Független Polgári Párt törvényhatósági csoportjának tagjait, hogy pénteken délután 6 órakor megbeszélésre a Függetlenségi Köör helyiségében gyűljenek össze.

Iparos-és kereskedő-ankét

Iparos és kereskedő ankét lesz folyó évi szeptember hó 2-án este 8 órakor a Függetlenségi Körben, amelyen az egyes iparos szakmák és a kereskedők bajait és a további teendőket s a képviselő ily irányu parlamenti tennivalóit beszélük meg.

Mindegyik szakma kérdéseinek külön előadója lesz. Kérjük a független iparosok és kereskedők eljövételét.

A FÜGGETLEN POLGÁRI PART ELNÖKSÉGE.

Legújabb lözdsdei jelentés

Budapest, aug. 28.

Készáru piacon nyitáskor forgalom még nem fejlődött ki. Az áruk az összes cikkekben változatlanok.

KOHINOOR porosz szén TŰZIFA és koks, —

legkedvezőbb napi ár és feltételek mellett

VÁGÓ REZSŐ R.-T. fiókjánál

TELEFON: 131

Hid-utca 12.

TELEF: 131.ON

Hirek mindenfelől

József főherceg könyve a napokban jelenik meg s címe „Küzdömm Erdélyért”.

Svájceban a jövőben takarékos betéteket csakis lekötöttség mellett fogadnak el.

Tegnap tárgyalták Erdélyi Béla egy régebbi rágalmozási perét, amelyben a bíró az agresszívül viselkedő Erdélyit sötét zárkával akarta megfenyíteni.

Mercedes Gleitze, a híres angol uszóbajnoknő, aki most nászuton van, másodsorú átusztja nászutja közben a Dardenellákat.

Az angol szakszervezetek a politikai ügyek intézésében nagyobb befolyást követelnek maguknak. Ezzel a Mac'Donald kormány válságba jutott.

Ma reggel a Soroksári-úton levő vámsorompónál a vonat halálra gázolt egy ismeretlen embert. A vonat a szerencsétlen embernek tőből lemetszette mindkét lábát.

Nem állott meg a gázoló biciklista

Tegnap délelőtt a Nagytemplom felől a nagyállomás irányában haladt kerékpárján Baló Lajos 19 éves lakatostanuló. A Ferenc József-ut 22. számú ház előtt utólért egy egylovas szekert. — Előzni akart, de elmulasztotta a szokásos figyelmeztető csengést.

A szekér mellett haladt Klor Istvánné, Szent Anna-utca 32. sz. alatti lakos és Baló kerékpárjával elütötte a mit sem sejtő asszonyt. Klorné elterült a földön és olyan súlyos sérüléseket szenvedett mindkét lábán, hogy nem volt képes felállni.

Baló Lajos látva, hogy vigyázatlansága milyen szerencsétlenséget idézett elő,

nem állott meg, hanem kerékpárjával tovább rohant.

A Hunyadi-utca elején posztoló rendőrőrszem, aki messziről figyelte az elgázolást, tartóztatta fel. Előállította a rendőrségen, — ahol megindították ellene az eljárást.

Tégláskert részére

UJSÁGKÉZBESITŐ

felvesz a kiadóhivatal.

Az építkezés támogatása és a kormány

Tegnap délután a pénzügyminiszteriumba Wekerle és Badányi miniszterek a magánépítkezés ügyében tanácskezést folytattak. Támogatást csak szociális célú építkezésekhez ajánlottak, minck-

a családi házak. Bónáz építkezéshez kölesönt még katonatörvény ellenében sem nyújtanak.

Az eddig engedélyezett adókedvezményeket még 1-2 évig meghosszabbítják.

Gazda értekezlet a kisgazdák bajairól

A Független Polgári Párthoz tartozó tartozó gazdatársakat kérjük, hogy vasárnap d. e. fél 11 órakor a Függetlenségi Körbe gazda értekezletre össze jönni sziveskedjenek, amelyen a szomorú gazdasági helyzetet és a gazda bajokat beszéljük meg.

A képviselő ur is jelen lesz s

megtárgyaljuk vele a gazdák érdekében a parlamentben teendő lépéseket is.

A független gazdák nevében:

Deák István, Kertész János, Sarkady István, Jámbor Ferenc, Erdey Ferenc, Leiter Péter, Huszty Gábor

A csapókerti utak

A csapókerti utrendezés kapcsán felmerült panaszok, nevezetesen, hogy

az utcák szintjének 2, 2 és fél méterrel történt lesüllyesztése következtében több ház meg-

repedt és összeomlással fenyeget,

ügyében Hegyemegyi Kiss Pál anakidején meginterpellálta a polgármestert. Az ügy sürgőssége folytán lapunk hasábjain is felhívtuk úgy a polgármestert, mint a műszaki ügyosztály figyelmét ezen anomáliák megszüntetésére.

Az interpelláció és cikkünk eredményeképpen közölhetjük lapunk olvasóival, hogy a szerdai napon dr. Vass Károly tb. főjegyző a helyszínen megállapította, hogy

a csapókerti lakosság panaszait teljes egészében jogosult,

a közlekedés bizonytalansága, sőt veszélyessége miatt elzárta a Mikos Kelemen-utcat, elrendelte a kidőléssel fenyegető villanyoszlopok megerősítését s hazatérése után referált Zöld tb. polgármesternek, aki a műszaki ügyosztályt igazoló jelentésére szólította fel.

Reméljük, hogy most már végre megoldást nyer a hat hét óta húzódó csapókerti járdaépítés ügye.

Limnologusok Debrecenben

Egy héttel ezelőtt kezdődött meg Budapesten a limnologusok kongresszusa, amelyre ugyyszólván a világ összes édesvíz-kutatói kiküldötték képviselőiket.

A kongresszus tegnap véget ért és a résztvevők most több csoportra oszolva, megtekintik Magyarországon nevezetesebb látnivalóit. A ma délutáni gyorsvonattal

a kongresszus 92 résztvevője Debrecenbe érkezik,

hogy a város és a hortobágy nevezetességeit megtekintsék.

Ma délután a Déri muzeum és az egyetemi klinikák megtekintése van a programba felvéve, — este pedig a debreceni Tisza István Tudományegyetem az Arany Bika éttermében

bankettet ad a limnologusok tiszteletére,

amelyen az egyetem nevében dr. Hankó Béla egyetemi tanár fogja üdvözölni a vendégeket.

Holnap a Hortobágy bemutatására kerül a sor. Különösen a hortobágyi halastavak megtekintésére fognak hosszabb időt szentelni.

Holnap délben a város ad bankettet a vendégek tiszteletére a hortobágyi csárdában.

Olvassa

a Debreceni Polgárt!

DEBRECENI ÜVEGKERESKEDELMI RT.

Valamennyi magyar üvegyár:

Kossuch János, Ajka;
Parádi Üvegyár, Parád;
Salgótarjáni Palackgyár R.-t., Salgótarján;
Tokodi Üvegyár R.-t., Tokod

gyártmányai nagyban és kicsinyben!

A keresztényszocialisták nem vesznek részt a hétfői tüntetéseken

Budapestről jelentik: A főkapitányság a szociáldemokrata szakszervezetek hétfőn tervezett tüntető felvonulását, — mint ismeretes — nem engedélyezte.

A szakszervezetek engedély nélkül is megkísérik a felvonások megtartását.

A keresztényszocialisták a tüntető felvonásokon nem vesznek részt, a munkát sem hagyják félbe, ezzel szemben hétfői munkabéruket a munkanélküliek felszólítására adják.

Ugron István az erdélyi Magyar Párt volt elnöke a genfi kisebbségi értekezleten

Szeptember 3-án Genfben a kisebbségek értekezletet tartottak. Az erdélyi magyarságot Ugron István, volt követ fogja képviselni. Ugron kijelentette, hogy híve az európai unió gondolatának, de ez utópia mindaddig, — amíg az utódállamokban a kisebbségek jogai elismerve nincsenek.

Új bácskai bán

Belgrádból jelentik, hogy a magyar és német lakta területekre banná Mathis tábornokot nevezték ki a szerb király.

Ez már a harmadik bán, kit Sándor, a diktátor király kinevezett.

Kormányzói amnesztia felségértésért

Pécsen Mészáros László Baranya megye volt főjegyzője felségértést és zsaroláserő 12 évi börtönrre volt elítélve.

Kormányzói amnesztia folytán szabaddá lett helyezve.

Gróf Zichy János és nyílt levele

Sok éve látom a parlamentben gróf Zichy Jánost. — Csodálatos szépen öszült férfi. Nem gyakori vendég, nem is közlékeny. Az ő világa egészen más világ. A mágus és papi körök, amelyekhez kapcsolódik még a keresztényszocialista párt. Dunántul előtünk ismeretlen lelki motívumai azok, amelyek őket összetartják.

Zichy János származásánál fogva ott kezd, ahol más végzi. A legkatholikusabb mágus politikus, a főpapság embere, a Habsburgokhoz való hűség, ezek az ő jellemző tulajdonságai. De mindez a vallásosságával kapcsolatos meggyőződéséből fakad, tehát tiszteletre méltó. Igazi Zichy. Neki más az elgondolása a magyar jövőről, mint nekünk, kétségtelen, hogy ő is e hon javát akarja, de más utakon.

Amiről talán nem is tud, van benne népszerűség, nem a magyar tiszaháti kuruc, hanem engedelmes, urtisztelő, papos nép megbecsülése kiértelt nagy ritkán történt felszólalásából.

Van benne igazságérzet, egykét parlamenti nyilatkozatából észlelhető ez.

De mindenekfelett ovatos. Nem teszi ki magát. A kormányt támogatja, bár ezt maga sem hiszi, nem oly legitimista s nem is annyira demokrata, mint Andrássy, Rakovszky, Sigray, akik szembe állani készek, nem is oly általános vonatkozásu, mint Apponyi, ő ovatos és megmarad a hitbuzgó katolikus, ortodox Habsburg hű és jóakaratu mágusszempontok keretein belül. — Nem felelős a rendszerért, bár

ott van, nem támad, de készen áll. Hagyja a kálmista miniszterelnököt a maguk reakciós mozdulataiban, velük van, de nem felel értük, — ők elvégzik a népszerűtlen és felelősséggel járó cselekedeteiket, amelyeknek hibái kama-toznak a Zichy János irányának is, anélkül, hogy ezért verekedni kellene.

A Zichyek például mindig közelebb állottak a Habsburgokhoz, mint a Tiszák, akik a Habsburg politika ódiomát vállalták. Zichy János volt a Tisza István aera aranyfácánja, akiért Tiszának udvarolni kellett, bár támogatást nem kapott.

Bethlen az erdélyi mágus küzd a mai rendszer mellett, a mely végeredményében Zichy Jánosnak használ. — ha pedig demokratikus irány jön, Zichy mégis igazolva van.

Most Zichy grófot elhagyta a béketűrőse Gömbös és Sztranyavszky miatt: nyílt levelet adott ki, választ vár. Ugy érzi igazza van.

Előbb azonban neki is kellene tisztázni egy pár kérdést.

Miért egy évvel előbb ünnepele-ték Szent Imre herceg 900 éves halálévfordulóját?

A fennálló törvény végrehajtásáért ki a felelős tényező? Külpolitikai bonyodalmak miatt felelősség kire hárul?

Amikor a pragmatika szankcióról van szó, akkor a törvény keletkezésénél nem kell kutatni? Pedig Karaffa után, az akkori gerinces politikai világ kiirtása után, ágyuk mellett hozták?

A puccsokra volt eddig is példa, pedig azokban akkor sem volt

benne Zichy János és a katolikus főpapság.

Néhai Károly király annak idején lecaffolta Sixtus pármái herceg különbéke akcióját, s mint utólag kiderült: ez az akció megtörtént: Most sem csinált semmit a pármái herceg?

(HKP.)

Kormányértésért egyhavi fogház

Kormányzósértéssel vádolva állott ma a királyi törvényszék elé Budai István abaujkéri lakos. A vádlott tagadta a vádat, azonban a tanúk vallomásaival kétséget kizáró módon tünt ki, hogy Budai tényleg kormányzósértést követett el.

A bíróság 30 napi fogházra és politikai jogainak egy évi felfüggesztésére ítélte.

Az ítélet jogerős.

Rendbehozták a Csónakázó-tavat

A Csónakázó tó, mint ismeretes, hosszabb idő óta rendkívüli módon elhanyagolt, használhatatlan állapotban volt.

A tavat most kitakarították, — kutat furtak a közelébe, a környékét is rendbeszedték, egyszóval az egész területet állapota helyezették. A tél folyamán körszolyapája céljaira már fel lehet használni.

Bérbeadására vonatkozólag ezideig még nem történt döntés, — esupán a polgármester hazakerzése után határoznak arról, hogy bérbeadják-e és kinek.

Sok évi hontalanságom ez élet elvét szerény nevemmel annyira összeolvastotta, hogy engem attól elkülönítve említeni se lehet. Aki az én nevemet mondja, azt az elvet mondja. KOSSUTH

REGÉNY

Kitartottak

Irtá: Litteráti-Végh László.

(45)

Gyurka egy kis ideig gondolkodott. Az előbb felébredt büszkeséggel a nélkülözés fenyegető rémének képe küzdött benne és csakhamar az utóbbi lett a győztes.

— Így már egészen más a helyzet, — szólt megnyugodva.

A helyzet pedig úgy állott, hogy az egész rokonsági meséből egy szó sem volt igaz. Endre leány volt ugyan a Stépánné anyja, de nemhogy testvére, de még rokona sem volt a Gyurka nagynénjének, viszont az asszony tudta, hogy azt is Endrének hívták, hát félrevezette a fiút, hogy az elfogadja az ő segítségét és támogatását.

Gyurka ugyan eleinte gondolkodott azon, hogy valyon igaz-e ez a rokonsági történet, de aztán cél- és észszerűbbnek tartotta elhinni.

Miután a saját lelkiismeretével elintézte ilyenképen az ügyet, sietett Pistával is közölni a dolgok állását és felvilágosítani arról a rokonsági kötelekről, amely őt Stépánnéhoz fűzte.

Stépánnének nagyon szép és tágas lakása volt a saját házában. Az asszony úgy

vélekedett, hogy abban Gyurka is megfér és így legalább máris megtakarítja azt, amit a lakásra költött volna. Gaál eleinte inkább a saját megnyugtatója miatt, mint komolyan, de mégis vonakodott, később azonban beleegyezett a dologba és odaköltözött Stépánnéhoz, akit ettől kezdve a nyilvánosság előtt is tegezett, Ellus néninek szólítva. A néni Stépánné akarta, feláldozva hűségét, hogy a világ száját valamennyire is elhallgattassák.

Gaálnak ettől kezdve irigylésreméltóan jó dolga volt. Ott kosztolt a barátnőjénél, — aki még a gondolatát is valósággal leste és olyan kényelemmel vette körül, annyira kedvében járt, hogy Gyurka, aki elég könnyen elfelejtette helyzetének sok tekintetben szegényteljes voltát, nagyszerűen érezte magát és még annyit sem tanult, mint azelőtt.

Vétzy Pista pedig ezalatt formálisan nélkülözött. Azt a kevés pénzt, ami még megmaradt, nehogy még jobban elértéktelenedjék, idegen valutára váltotta be, azonban ez már annyira kevés volt, hogy még a legszükségesebbre sem telt belőle.

A menzán már csak ebédet váltott ki és vacsorára egy pohár tejet ivott. A reggeli zést teljesen el is felejtette.

Gaál Gyurka értesült Pista helyzetéről és felhívta új lakására, hogy, mint mondta, bemutassa nagynénjének. Vétzy ezt egészen természetesen találva, ment fel Stépánnéhoz, mivel ő szentül hitt az asszony és a fiu közötti rokonságban. Az asszony, aki hallott arról, hogy Vétzynek főispán volt az apja,

ottmarasztotta ebéden Pistát, ki örömmel fogadta el barátja állítólagos nagynénjének a meghívását, mivel előző este már nem is vacsorázott.

— Mi különben, kedves Vétzy, sokkal régebben ismerjük egymást, mint maga gondolja, — mondta neki Stépánné a meghívás után.

— Hogyan, nagyságos asszonyom? Igazán szénlem magam, de nem bírok visszaemlékezni.

— Várjon, barátom, megpróbálok emlékébe idézni a dolgot. Akkor nap történt, még békében, körülbelül nyolc esztendővel ezelőtt, mikor a maga papáját főispánnak nevezték ki. Maga a Koronaherceg-utcán találkoztott egy vasuti ismerőssel, Radónéval, ha ugyan azóta őt is teljesen el nem felejtette, aki egy cukorizlet előtt állott. Az üzletből néhány perc múlva egy asszony jött ki a Radóné kis lányával és Radóné bemutatta magát az asszonynak. Ez az asszony én voltam és így a mi ismeretségünk meglehetősen régi. Természetesen tartom azonban, hogy maga nem ismert meg és teljesen elfelejtett, én csak azért emlékszem vissza az esetre, mert Radóné közvetlen utána mondta nekem, hogy aznap lett főispán a papája és a napokban az öcsém is szólt arról, hogy a maga édesapja főispán volt.

— Igazán kedves, hogy még emlékszik rám. De mi van Radóné nagyságos asszonnyal? Nem is láttam talán azóta.

— Látni fogja nemsoká, mert idejön hozzám, feketekávéra.

Anyakönyvi hírek

A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Grün Zsiga—Grünvald Lujza; Blitzmann József—Szabó Mária; Kelemen János—Zs. Kovács Julia; Benkő Mihály—Réthy Margit; Ungár Andor—Basch Ilona.

Halalozások: Deák János ref. 74 éves, Nagyesere 29.; Földi Erzsébet ref. 3 hónapos, Téglavető 30.; Vaszil Béla ref. 1 hónapos, Irén-utca 38.; Szabó Gergelyné ref. 52 éves, Komádi; Friedlander Miklósné izr. 30 éves, Széchenyi-utca 30.; Géder Judit ref. 1 napos, Hájó-utca 9.; Takács Jánosné ref. 35 éves, Eötvös-utca 83.; Vályán György gkath. 75 éves, Borsovai-u. 10.; özv. Varga Jánosné ref. 84 éves, Epreskert-utca 25.; Bodó Gyula ref. 3 hónapos, Gyöngyvirág-u. 16.; Horváth Antal róm. kath. 64 éves, Vörösmarthy u. 13.; Balogh Ernő ref. 4 hónapos, gróf Vecsey-u. 16.; Mészáros Irén ref. 28 éves, József kir. herceg-u. 11.; Mihók Veron ref. 22 éves, Álmosd; Sándor Vilmos ref. 13 hónapos, Beke-u. 28.

Születések: Dr. Eröss István, fiú Zoltán; Szinai István, leány Erzsébet; Galí Ferenc, leány Róza; Galgóczy Lajos, fiú Sándor; Schwarz Béla, leány Éva; Hanzy Mihály, fiú Viktor; Szücs József, fiú József; Nagy Lajos, leány Róza; Kám László, fiú Vencel; Szilágyi György, fiú György; Friedmann Samu, fiú Andor, 3 halva születés és 4 törvénytelen újszülött; Géder József, (iker) Éva és Judit; Bujdosó István, leány Juliánna; Pálósi József, leány Ilona; Szőke János, fiú Ferenc; Klein Salamon, leány Ágnes.

Hirdessen a Debreceni Polgárban

Nagy-Debrecen
egészséges kertvárosai

A kertskégeket fel kell karolni

Irta: Udvardy Miklós.

(Első közlemény.)

Debrecen jövő hivatása

Debrecen, ez a színmagyar levegőjű, magyar tradíciókkal terhes, évszázados kulturájú, amellett régebben vagyonos városunk mindenképen alkalmas és első-sorban alkalmas arra, hogy az ország második fővárossá fejlődjék Budapest mellett, sőt annak ellensúlyozására. Nagy nemzeti veszély idején — 1849-ben — volt már kormányzóhely is.

A gyors és nagyarányú fejlődésnek minden előzménye adva van a város multjában és jelenében is. Fekvése, — mint a nagy keletmagyarországi részek központját — eleve kijelöli erre a szerepre. Tág környéke, haladó magyar polgárság százados kulturintézményei — élén a kollégiummal — mindenkor kultúrgepönttá avatták. Ipara, nagy-szerű kereskedelme régi időkben is közgazdaság központjává tették 5—6 vármegyének.

Az újabb öt-hat évtizedben számtalan köztintézmény, állami főhivatal székhelye. Közép- és szakiskolái messze vidékek gyermekeit ölelik fel. Egyeteme — teljes kifejlődés előtt áll. Az új, kitűnő közlekedési eszköz: a ropant jövőjű autóbussz megeléknitén és gyors ütemben hatványoztatná forgalmát. Régi erős polgárságának nagyszámu hivatalnok szaporodása előnyös fel-frissülés.

A kertvárosok szükségessége

Ebben a fejlődési vonalban most érkezett el Debrecen oda,

hogy immár további fejlődésének gátlása nélkül széles koncepcióval a legjobban megfelelő, gyakorlatilag is kivihető, anyagilag is elbírható további városfejlesztési kereteket megteremtse.

A régi, történelmileg kialakult városrészek mindenütt magjai a modern nagyvárosnak. Erre hivatott Debrecen régi belső része. E belső részeket két fő övre lehetne osztani. Egyik a vasúttól a Magoss György-tér végéig vezető fő útőér s ehhez esatlakozó kereszt-utak (Miklósu., Szt. Anna-u., Kossuth-u., Széchenyi-u., Csapó-utca, Hatvan-u. stb.) által hosszanti és keresztirányban átszelt belső övezet, amelynek egy része máris nagyvárost mutat. Ezen belső magot körülvevő övezet még bizony kisváros, sőt helyell-közzel falu. Am a város természetes fejlődése ki fogja építeni, ki fogja csinósítani ezeket is fokozatosan nagyvárossá. Így fog átalakulni a régi határu város egésze a leendő Nagy-Debrecen modern belső városára. Itt zárt házsorok, esatlakozó épületek adják a nagyváros belső részét.

Ami azonban a modern nagyvárosokat igazán azzá teszi, a külső övezet, a szélesen körülfogó levegős, fás, kertvárosrészek. — Széles, egy vagy több fasoros utak, kisebb-nagyobb telkeken körülkerítéses családi házak, villák, tisztviselő, munkástelepek, helyell-közzel parkokkal megsza-kítva.

Debrecen itt is előnyös helyzetben van; régi u. n. kertskégei ennek a modern felfejlesztésnek ter-

mészetes terepei. Am eddig ezek a régi kertskégek, ma már: a kert városrészek alapjai, keretei, elhanyagoltak. Pedig az igazi, a modern nagyvárossá kifejlésésnek ez a sarkpontja: a kertvárosrészek teljesen modern felfejlesztése. Ma a várospolitikai hangsúlyának ezekre kell áttérőlnie.

Polonyi Dezső válasza
Zichy grófnak

Tudvalevő, hogy Zichy János gróf nyílt levelet intézett a miniszterelnökhöz, amelyben kifogásolja a Szent István napján Zita és Ottó esetleges bejövételét gátló rendőri intézkedéseket.

Ma Zichynek Polonyi Dezső, volt országgyűlési képviselő válaszolt. Rámutat a törvényes állapotra, hogy az 1921. évi 47. tc. a pragmatika sanctiót összes vonatkozásában hatályon kívül helyezte s a szabad király választás joga a nemzetre vissza szállt. — Mindez a nemzet többségének akarata, tehát azt mindenkinek tiszteltnben kell tartani. Alkalmazkodjék ehhez Zichy gróf is.

28941—930. VII.

Versenyárgyalási hirdetés

Debrecen sz. kir. város a tulajdonát képező Kossuth-utcai rendőrségi palotának II. emeleti tetőterasszan végzendő javításával kapcsolatosan versenyárgyalást hirdetnek.

Terasszigetelési és ezzel kapcsolatos munkálatok vállalatba-adására.

Ajánlati úrlapokat, költségvetést és tervet ajánlattevők Debrecen sz. kir. város műszaki ügyosztályánál (Rendőrségi épület III. 109. sz. szobályában) szerezhetik meg 3 pengő költségmegtérítése ellenében.

Debrecen, 1930 augusztus 23.

Polgármester.

Pistának ekkor észébejutott, hogy ez az asszony, valahányszor találkozott vele, mindig ragyogott a pazar eleganciájú toalettjeivel és Vétzy elpirulva nézett végig önmagán. Egyetlen ruhája, frissen volt ugyan valaha, de meglehetősen kopott volt már. — Azután arra gondolt, hogy ennek az asszonynak igazán mindegy lehet, hogy ő rajtamilyen ruha van. Bizonyára teljesen elfelejtette már őt és valószínű, hogy most találkoznak egymással utoljára. Különbön is Pistának most más irányú gondjai voltak. Lakásadónője felemelte a bérösszeget és mos már napok óta olesőbb lakás után járt. — de ilyen bizony sehol nem tudott találni.

Időközben a szobalány jelentette, hogy be-találták az ebédet. Stépánné a Pista karján libegett be az ebédlőbe és egész ebéd, illetőleg egész idő alatt tüntető szívességgel bínt Vétzyvel.

Hiába. — Stépánnének egy főispán apa még halóporaiba is szerfelett inponált.

Nem fogott ki a kínálásból és megígértette Pistával, hogy a jövőben gyakran fel fogja őket keresni.

— Az unokaöcsém legkedvesebb barátja az én barátom is. — mondotta.

Még ugyszólván be sem fejezték az ebédet, amikor megérkezett Radóné Rákos Nagy Gyula társaságában.

Radóné ebben az időben harmincegy-harmincöt éves volt, de senki nem tarhatta többnek huszonhatnál, olyan remekül nézett ki. Arcán nyoma sem látszott a festéknek és hullámos, fekete haja, tömött görögös konty-

ba volt felesavarva. Tökéletes alakját a remekbeszabott igazi párisi toalett teljes mértékben érvényre juttatta.

Gaál Gyurkát mint régi ismerőst üdvözölte és kérdőleg nézett a kopottas ruhája Vétzyre. — aki biztosra véve, hogy az asszony már nem emlékszik rá. — meglajlott előtte.

— Vétzy.

Radóné erre hanyag mozdulattal emelte szeméhez lornyettjét és tetőtől-talpig végig nézte Pistát, akit valósággal bosszantott ez a hosszas vizsgálgatás.

— Szóval maga Vétzy? Vétzy Pista, ha nem csalódom?

— Parancsára asszonyom, — válaszolt feszesen a fiú.

— Akkor mi már régen ismerjük egymást. Ugyebár?

— Igen nagyságos asszonyom, már volt szerencsém magával megismerkedni és csak azért mutatkoztam be újra, mert bizonyosra vettem, hogy maga már nem emlékszik rám.

— Tagadhatalan, hogy maga alaposan megváltozott. — és ismét hosszasan nézte az asszony Pistát lornyettjén keresztül.

— Maga pedig. — vágta ki Pista életének talán legelső bókját — épen olyan ragyogó, mint volt mikor utoljára láttam.

Az asszony egy könnyed biccentéssel jutalmazta a bókot, majd így folytatta:

— De most már talán elég volt ebből az állva folytatott beszélgetésből. Ülünk le valahova.

— Parancsoljatok édesem a szalonba, majd oda hozzák a feketét, — mondta a házi-asszony.

A társaság ekkor átment a Stépánné ugynevezett „antik“ szalonjába, amelybe tényleg rengeteg valódi és állantik butor volt összehalmozva. Ebben a szobában legnagyobb egyetértésben férték meg a XV. Lajos korabeli gobelinnel huzott karesu fotelek, a bőrrel bevont hatalmas támlájú, tornyos tetőjű német lovagkori széképitmények társaságában. Ezeket kívül lehetett ott találni reneszanszkorabeli olasz etagert, mellette egy óholland pohárszéket. Mindkettőt a házbanlakó műasztalos csinálta Stépánné házbérfejtében.

Stépánné, Gaál és Rákossy Nagy az egyik sarokban, Radóné pedig a másik sarokba telepedett le, intve Vétzynek, hogy üljön mellé.

A szobalány a következő percben már hozta a párolgó török feketét a likörökkel egyetemben.

Vétzy Pista helyet foglalt Radóné mellett egyik fotelben és az asszony, miközben feketéjét kavargatta, megkezdte a beszélgetést.

— Tudja kedves Vétzy, hogy én magát, — dacára annak, hogy nyolc éve nem láttam — nagyon jól ismerem.

— Nem értem, nagyságos asszony, maga rébuszokban beszél. Hogy ismer, ha nem is látott?

(Folytatása következik.)

SPORTHIREK

A menetjegyirodák árusítják a Ferencváros--Bocskay mérkőzés jegyeit

A tribünjegyeket hétfőn és kedden, a korzósuléseket szeptember első napjaiban váltsa ki a debreceni közönség. A Bocskay tagjai csak szeptember 6-ig, szombaton estig kaphatnak kedvezményt a jegyváltásnál.

Soha nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg az egész Tiszántúlon a Bocskay szeptember 7-iki mérkőzése iránt, amelyet ez az ország rész a Bocskay legszebb mérkőzésének tekint. A Ferencváros ragyogó formáját bizonyították a belgrádi mérkőzések, viszont a tiszántúli közönség bizik abban, hogy ez a mérkőzés nyílt lesz, a Bocskay becsülettel állja meg a helyét a Ferencváros ellen. Az érdeklődés tanubizonyossága, hogy mindenütt a Tiszántúlon a Menetjegyirodák vették a kezükbe a jegyárusítást. Nyiregyháza, Mátészalkán, Kisvárdán a Menetjegyirodák árusítják a jegyeket, hétfőn és kedden tribünülésre, a további napokon pedig korzósulásra adnak a közönségnek

jegyet, illetve utalványt, amelyek ellenében az utalvány felmutatója akár a pályán, akár pedig a debreceni Menetjegyirodában megkapja jegyeit.

Mindenki váltsa ki jegyeit már a jövő hét első napjaiban, legkésőbb azonban szeptember 6-ig, szombat estig, mert ezen az időn túl elővételi kedvezményeket nem nyújthat a Bocskay. Azok azonban, akik csak a hét utolsó napjaiban jelentkeznek, a legjobb elhelyezést már aligha kaphatják meg. A budapesti és nagyváradi különvonatok közönsége és a vidékről betóduló publikum a legjobb helyeket ekkorra már lefoglalja.

Tagjait külön figyelmezteti a Bocskay, hogy a pályán már nem kaphatnak szeptember 7-én kedvezményt. Epen úgy, mint az elővétel, a tagsági kedvezmény is csak szeptember 6-án estig tart, ezen az időn túl mindenkinek a rendes jegyet kell megfizetnie.

Az Attila elleni mérkőzés balhátvédje Dankó lesz

A vidéki csapatok közül a miskolci volt mindig az, amelynek a Bocskayval való találkozásait a legtöbb izgalom, a legfeszültebb várakozás előzte meg. Az Attila a múlt szezont balszerencsével fejezve be, ismét másodosztályba került, de ismerve az egyesület vezetőségének szellemét, a csapat tettekre kész akarnitúdasát, meg vagyunk győződve arról, hogy csak egyeztetendőre és biztosra vesszük, hogy a következő szezonban már ismét az első osztályban fog szerepelni. A vasárnapi mérkőzés kemény erőpróba elé állítja a debreceni fiukat, de a Bocskay vezetősége is mindent elkövet, hogy a csapat megálhassa a helyét.

A leggyengébbnek bizonyult helyre gondoskodás történt megfelelő pótlásról. A csütörtöki trainingen, melyen a Bocskay ellenfele a DVSC lesz, a balhátvéd pontján a miskolci Dankót próbálják ki s ha a próba kielégítő lesz, vasárnap már játszik is egykori csapata ellen. A halvesor a visszaszerződöttet Sággyal ismét komplett, a csatársor Bobákkal nagy értéket nyert.

Ferencváros--II. profiligá válogatott 5:1 (4:0)

A Ferencváros játéka teljesen kielégítette a nagyszámú Fradi közönséget, amennyiben a csapat szinte lelépte a II. liga jóképességű válogatottját. A mérkőzésen részt vett Takács II., a „minden idők legjobb csatára”, akinek a játékát nagy érdeklődés kísérte. Takács II. ugyanis a sok ellene irányuló támadástól indítva, lemondott a magyar válogatott

csapatban a jövőben való részvételéről. Ezen a mérkőzésen nagy szerű formát játszott és ő volt az egyik legjobb embere csapatának. A Ferencvárosnak általában minden játékosa jó formát mutatott és így a csapat felkészülve indul a szeptember 7-iki debreceni mérkőzésére.

Vásárok jegyzéke

Augusztus 29-én: Báté (sertés-vásár nincs), Majs, Veszprém, Zalalövő (sertés-vásár nincs).

Augusztus 30-án: Csanádpalota, Háromfa, Istvándi (sertés-vásár nincs), Kémes, Marha és sertés-vásár: Szekszárd.

Augusztus 31-án: Csépa, Fülöpszállás, Kisujszállás, Szentmártonkátá, Tápógyörgye.

APRÓHIRDETÉSEK

A közlést díj vidékről postabélyegeken is beküldhető.

ELADÓK

ócska ajtó, ablakok, fedélfák, téglák és terméskövek. Bérczi-utca 7. szám

Kis részletekre

házhelyek a Vágóhid közelében, Galamb-utca 6. szám alatt, 300 négyszögletes parcellákban, tízéves lefizetéssel kaphatók. Értekezni lehet, megbízásból Kőlcsonós Segélyező-Egyetnél. Kossuth-utca 8. sz.

Villatelkek

eladók. Bérczi-utca 7. sz.

Fiaitalembereket

üzletszerzésre felvesszünk. Fűvészker-utca 9. szám. Debreceni Polgár kiadó-hivatala.

B O R

kittinó zamatu, kihordásra 60 fillér. Cegléd-utca 22. szám alatt.

Zongora órákat

adok jutányosan. Cim a szerkesztőségben.

Hirdetése eredményes

a Debreceni Polgárban!

Az apróhirdetések díja 10 szóig 40 fill., minden további szó 4 fillér.

Elütött a kerékpár egy kis fiut

Tegnap este 7 órakor a Wesselenyi-utcán kerékpárján ment hazafelé Földi István kőművessegéd.

Az utcán játszódott Juhász János 9 éves kisfiu, aki nem vette észre a feléje közeledő biciklit. — Földi, amikor közelébe ért, félre kormányozta a kerékpárt, — de

ugyanakkor a kisfiu is félreugrott és a megzavart biciklista nekiment a gépével.

A gyermek békatorést szenvedett és a kihívott mentők azonnal beszállították a klinikára, ahol gipszbe tették a lábát s azután hazavitték a lakására.

Tőzsde

Tegnapai árfolyamok

Budapest, aug. 27.

Tegnap napon a készáru-piacon alacsonyabb tengerentuli jegyzések hatása alatt az irányzat lanyha, a buza ára 10—15 fillérrel alacsonyabb. Zárlatnál az irányzat még inkább ellanyhult és a buza ára 25 fillérrel esett. — Rozs ára 10 fillérrel, tengeri ára szintén 10 fillérrel esett. Határ-idősön lanyha irányzat mellett indult az üzlet, mely később jól tartott lett, különösen a tengerinél, ahol az áremelkedés 25 fillért ért el. Októberi buza 3 fillért, márciusra 2 fillért emelkedett, májusi 2 fillért esett. Októberi rozs 10 fillért, márciusra 9 fillért, szeptemberi tengeri 25 fillérrel emelkedett.

Termény-tőzsde

Készárúk:

77-es tv. 16 60—17 10, ft. 16 10—16 40, egyéb 16 00—16 30.
78-as tv. 16 80—17 30, ft. 16 25—16 60, egyéb 16 10—16 50.
79-es tv. 16 90—17 60, ft. 16 40—16 70, egyéb 16 30—16 60.
80-as tv. 17 00—17 60, ft. 16 50—16 80, egyéb 16 40—16 70.
Rozs 9 70—9 80, tak. árpa I. 14 50—15—, közepes 13 75—14 25, korpa 9 10—30.

Határ-idős:

Októberi buza 16 30, zárlata 16 59—60. 1931-i márciusi buza 18 05, zárlata 18 29—18 30.
Májusra 18 37, zárlata 18 63—18 64. Októberi rozs 10 32, zárlata 10 60—11 62. 1931 márciusi rozs 11 50, zárlata 11 80—82.
Augusztusi tengeri 16—, zárlata 15 65— Szeptemberre 15 70, zárlata 15 90—.
Májusra 15 30, zárlata 15 70—15 71,

Valutárfolyamok:

Angol font 27 75—90, Belga frank 79 70—80, Cseh korona 16 83—96, Dán korona

152 70—153 30, Dinár 10 02—10 10, Dollár 567 10—569 10, Francia frank 22 40—70, Hollandi forint 229 25—230 25, Lengyel zloty 63 75—64 05, Lei 3 36—3 40, Léva 4 12—4 18, Lira 29 80—30 10, Német márká 135 95—136 55, Norvég korona 152 70—153 30, Osztrák schilling 80 45—80 85, Schveici frank 110 70—111 20, Svéd korona 153 25—153 85.

Piaci árak

Gyümölcs piac

Alma 25—40 f., görögdió 5—9, sárgadió 6—14, szilva 20—30, szőlő 40—80, körte 50—100, barack 60—120.

Zöldségpiac

Tengeri 2—5 fillér, bab 24—30, uborka 1—2, paradicsom 10—12, fejeskáposzta 25—30, zöldségek 4—8.

RÁDIÓ

BUDAPESTI MŰSOR

— CSÜTÖRTÖK. —

5.10: Takács István felolvasása. 5.30: Eugen Stepat orosz balalajkazenekarának hangversenye. 6.30: Máthé Elek dr. előadása. 7.00: Kuruc-est. 8.00: Keleti hangverseny. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — Majd Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

— PÉNTEK. —

9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat, vizállásjelentés. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. I. honvédegyalozsereg zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1.00: Pontos időjelzés, időjárás-és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.00: Piaci árak, árfolyamhírek. 4.00: Kelemen Andor meséi, felolvasa Börzsönyi Béla. 4.45: Pontos időjelzés időjárás és vizállásjelentés.

OLMOT

vesz lapunk nyomdája!

Szerkesztésért, kiadásért felelős

és laptulajdonos:

HEGYMEGI KISS PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Fűvészker-utca 9.

Nyomta Korvin nyomda Debrecen, Sas-u 7,